

Prediking over de bergrede- III

- Zalig zijn de zachtmoedigen -

Liturgie:

Ps. 119: 26

Ps. 147:3

Mattheüs 5: 5

Ps. 131 geheel

Ps. 37:5

Ps. 84:6

Gemeente,

‘Zalig de zachtmoedigen’. Tot de overdenking van dit woord worden wij nu geroepen. Het zal ons opvallen dat Gods Woord rijk en diep is. Dat Gods Woord nimmer de dingen vervlakt, maar steeds van een andere zijde de parel van grote waarde laat schitteren. Immers de verbondenheid des geloofs aan de Heere Jezus is een diamant, die al haar luister ontleent van de instraling van de Schoonste onder de mensen. ‘In God prijs ik het Woord’, riep eenmaal de dichter van de 56^e Psalm uit. Welnu, gemeente dan hebben wij nu tot taak in God dit Woord te prijzen en Hij schenke ons genadig de leiding van de Heilige Geest.

‘Zalig de zachtmoedigen’. Wie zijn dat? *Niet* zij, die een aangeboren zachtheid van karakter vertonen. Die kan er zijn als een vrucht van de algemene goedheid Gods. Deze aangeboren mildheid is een sieraad en verspreidt een liefelijke geur. Maar als zij *geen* wortel heeft in waar geestelijk leven en niet met de vreze Gods gepaard gaat, zal deze deugd onze ziel niet kunnen redden! We moeten echter wel voorzichtig zijn om direct vast te stellen, dat deze deugd niet uit de ware wortel van de vreze Gods voortkomt. Er zijn mensen die eigenschappen van het ware geloof vertonen, bij wie echter het middelpunt en de bron van het geestelijk leven niet zo duidelijk en klaar liggen. Het zijn ook niet de zwakken van karakter, die de moed niet hebben om hun recht te verdedigen. Die vreesachtig van aard zijn en bang zijn om een botsing te krijgen. Hun toegeeflijkheid is een gebrek en geen deugd. Het zijn ook niet de tragen en de onaandoenlijken, die daarom maar het liefst leven en laten leven. Hun ontbreekt het aan alle veerkracht. Het zijn ook niet de kalmen van aard, de tactici, die op het rechte ogenblik weten te spreken en te zwijgen. Zij geven toe zolang het kan, maar zij weten ook op het juiste moment toe te slaan. Dat zijn niet de zachtmoedigen, maar de geslepenen.

Wij hebben hier niet te doen met een eigenschap van het natuurlijk hart, maar met een eigenschap van het *geestelijke* leven! Deze vrucht groeit niet op de akker van ons natuurlijk hart. Integendeel! Het is een openbaring van het geestelijk leven. De verhouding van de mens tot zijn naaste is altijd in de verhouding met God. Daarin is een onlosmakelijke samenhang. Want zie maar om u heen gemeente. De mens wil als God zijn. Overkomt hem een onrechtvaardige behandeling van de naaste, dan merkt hij daarin niet op de hand Gods, die hem tegenkamt. Het komt niet in hem op, dat de Heere dit door de hand van boze en boosaardige mensen hem wel eens wil verootmoedigen over zijn eigen zonden. Om hem tot inkeer brengen en hem te verootmoedigen. Hij beklagt niet het onrecht, dat hij God en de mensen heeft aangedaan.

Het gaat hem niet om het heil van zijn ziel, noch minder om de eer van God. Nee, hij went zich in zijn boosheid tegen zijn naaste. Die moet het ontgelden. 'Gij zult als God wezen'. Niet door wraak tegen hem over zijn zonden. Hij wil zichzelf niet verootmoedigen. Maar hij wil op Gods stoel gaan zitten en gerichten gaan uitoefenen.

Geheel tegengesteld is de wortel van de vreze Gods. Immers zoals gezegd de verhouding tegenover de naaste hangt ten nauwste samen met de verhouding tegenover God. Als u boos bent tegenover uw naaste, is dat meestal niet te wijten aan iets wat ligt tussen God en uw ziel? Maar klaart daartegenover de verhouding tussen God en uw ziel weer op, terstond staat u ook weer geheel anders tegenover uw naaste. Wat breekt de hardigheid van ons hart? Niets anders dan onze schrijnende *zielsarmoede*, de armoede van geest, waardoor het treuren over de zonde ontstaat voor Gods aangezicht. Dat bereidt ons hart tot de geestelijke zachtheid. Immers het stenen hart wordt weggenomen en een vlezen hart wordt geschonken. Hij zal leiden het zacht gemoed in het effen recht des Heeren.

Daarom is het niet toevallig dat 'het arm van geest zijn' en het 'treuren' aan deze zaligspreking voorafgaan. Immers, daar is een wereld van ongerechtigheid en van zonden. Daardoor wordt de toorn Gods opgewekt. Maar wijzelf vormen er een deel van. Wie nu die wereld van ongerechtigheid in eigen hart heeft ontdekt, wordt ermee uitgedreven naar Gods troon, en draagt dit geestelijk besef in zich rond, dat het maar recht zou zijn dat elk en een ieder zich tegen ons zou verheffen om ons kwaad te doen. Ook wanneer wij mishandeld worden, heeft een ieder onzer zijn zonde en vervloeking te bedenken. Dat er geen haar vallen kan. Dat niets buiten de wil van deze hemelse Vader zal geschieden. Dat wij zeker deze verdrukking nodig hebben, dat wij door onze zonde God tegen ons hebben gemaakt en dat wij daarom waardig zijn dat alle schepsel tegen ons is. Zo leren wij door ervaring, dat ons hart zich verzet om het kruis achter Christus aan te dragen en met deze kwaal boetvaardig tot de troon Gods te komen. Het verzet zich om veranderd en gereinigd te worden door Christus' bloed en Geest. Hoor de vermaning in Psalm 37: 'Ontsteek u niet over de boosdoeners, benijd hen niet die onrecht doen'. Heb eerder medelijden met hem. Want hij openbaart slechts de zonde die in ons eigen hart woont. Wij zijn met hem van hetzelfde zondige geslacht. Heb medelijden met hem en bid voor hem, wordt van het kwade niet overwonnen, maar overwin het kwade door het goede! Stel het onrecht dat aangedaan wordt in de hand van God, die alle dingen rechtvaardig oordelen zal in de dag van de openbaring van de Heere Jezus Christus.

Zie dat is zachtmoedigheid tegenover de naaste zolang het *onze* belangen geldt. Gaat het echter om de waarheid en de gerechtigheid van God en om de gang van het gezegende Woord Gods, dan is diezelfde rechtvaardige moedig als een jonge leeuw. Dan is diezelfde Christus, Die alles doorstond, een en al toorn en tegelijk bedroefd over de hardigheid van hun hart. Dan neemt Hij een gesel van touwtjes en drijft daarmee alle wisselaars kopers en verkopers de tempel uit. Dan zegt de psalmist blakend van ijver: 'Ik zal alle hoornen der goddelozen afhouden, maar de hoornen der rechtvaardigen zullen verhoogd worden'. Onverzettelijk te zijn wanneer het gaat om de eer van God en daarin juist betonend de gemeenschap met Hem die de gehele vijandschap van deze wereld gedragen heeft. Gaat het om hemzelf, dan zegt David van Simei: Laat hem vloeken, want de Heere heeft geboden: Vloek David. Daarin vertoonde hij de zachtmoedigheid van zijn grote Zoon, van de Heere Jezus Christus.

Van Hem staat geschreven: 'Die als Hij gescholden werd, niet wederschold, als Hij leed niet dreigde, maar gaf het over Dien Die rechtvaardig oordeelt' en 'die Zelf onze zonde in Zijn lichaam gedragen heeft op het hout, opdat wij der zonde afgestorven zijnde, der rechtvaardigheid leven zouden, door Wiens striemen gij genezen zijt'.

Al wat bij de mens aan zachtmoedigheid te vinden is alleen uit Hem, Die als een Lam ter slachting werd geleid en als een schaap, dat stemmeloos was voor het aangezicht zijner scheerders, alzo Zijn mond niet opendeed. Zie op de enige Zachtmoedige die alle koningen der aarde uit de tweede hand terugwijst, Die zegent waar men verwensing verwacht en bidt waar men vloek zou verwachten. Zoekende liefde, geen schaap te ver of Hij gaat er heen! Hij had vrienden onder tollenaars en hoeren. Een melaatse is niet te afzichtelijk voor Hem. Een die reeds vier dagen in zijn graf ligt stoot Hem niet af. Hij laat de verrader begaan om haastig te doen. Hij wijst een flikkerend zwaard af. Hij wil geen twaalf legioenen van krachtige helden. Hij laat zich gewillig binden. Hij staat niet op Zijn recht, hoewel Hij het recht aan Zijn kant heeft. Daarom zegt Hij: 'Leer van Mij, want Ik ben zachtmoedig en nederig van hart en gij zult rust vinden voor uw zielen'. Ja zie Hem staan en aanschouw deze Zachtmoedige. Want dit *zien* des geloof verandert een mens! Anders niets. Want er is voor ons geen raad dan alleen door Hem te aanschouwen. En in dit alles deed Hij de wil des Vaders. Dat was Zijn spijze, zo moest Hij doen en niet anders.

Daarom worden wij heden geroepen Zijn voetstappen te volgen. Daar is geen andere weg. In het Oude Testament zijn de zachtmoedigen de mensen, die benauwd en verdrukt worden. Alleen wanneer we van binnen uit, de nood van eigen zonde ons uitdrijft naar God en daarboven de kwade bejegening van buiten ons niet ontbreekt, leren wij zachtmoedigheid. Zie het aan Mozes. In zijn jeugd was hij ook een en al onstuimigheid om zijn volk te verlossen. Waar leerde hij nu zachtmoedigheid? In de woestijn achter de schapen. Met een volk, dat telkens opnieuw klaarstond hem te stenigen. Dan lezen wij na bijna honderd en twintig jaren: 'Mozes nu was zachtmoediger dan enig mens op de aardbodem'.

Daarom gaat het bij deze zachtmoedigheid om het kennen en het volgen van Gods wil. Daarom is het voor alle dingen nodig dat onze eigen *ik* afgebroken wordt. We zijn leem in de handen van God onze Formeerder. In plaats van eigen krachtsinspanning is er het wachten op de Heere en het krijgen uit Zijn hand! Geen eigen rechter, God is Rechter! Hoor deze Zachtmoedige spreken: 'Wreekt uzelf niet beminden, maar geef de toorn plaats. Want Mij komt de wraak toe. Ik zal het vergelden'. Juist waar dit Woord Gods de overhand verkrijgt schamen wij ons over ons ongeloof en wantrouwen. Dat zijn diepe ontdekkingen. Hier ligt het wapen tegen list en bedrog! Wie waarlijk de Heere vertrouwt zal geen gebruik maken van andere lichtgelovigheid en geslepenheid. Gelukkig zijn met wat u niet uit de hand des Heeren ontvangt. Daarom is zachtmoedigheid geen slapheid of zwakheid van karakter, maar een zich houden aan de wil Gods! Daarom is de zachtmoedige beter dan de sterke en die over zijn geest heerst, sterker dan die een stad in neemt. Dat is een oefening gemeente, die wij alleen op de knieën leren. Want het onrecht zegeviert telkens opnieuw op de aarde. Maar waar zijn de beulen van Paulus? Waar zijn de geweldhebbers dezer eeuw? Waar is Napoleon? Waar zijn de verdrukkers van Gods Kerk?

Hoor: de zachtmoedigen *zullen* de aarde beërven! Wat is het Woord des Heeren anders dan onze gedachten? Is er ongerijmder en dwazer denkbaar? Immers iedereen duwt deze zachtmoedigen in een hoek. Overal betalen zij het gelach. Iedereen plakt ze als een vogel. Overal moeten zij een veer laten. Op de aarde is er voor deze zachtmoedigen geen plaats. Hier geldt: zalig de brutalen, want hebben reeds de helft en de andere helft nemen zij wel. Voor de harden en de hovaardigen is de aarde. Ach, wij behoeven niet maar de wereld te lopen, want wij hebben deze wereld zelf in ons hart. Hoe heeft niet elk, die God vreest zijn leven lang te strijden met deze *vijand*. Het lied van Lamech ligt de mens wel. Voorwaar ik sloeg wel een man dood om m'n wonde en een jongeling om mijn buil. Daartegenover hoort u wel een ander lied van de zachtmoedigen: dat is de klacht. Hoelang, o Heere? Het is het bloed van de zachtmoedige Abel tot en met het bloed van Zacharia. Van Jojada, Joas, Athalia, en de vorsten van Juda. Zacharia was het kind van de rekening: De Heere zal het zien en zoeken. Denk aan Asaf. Hij was geërgerd, totdat hij in Gods heiligdommeninging. Daar wordt het gezien: 'Gij ziet het immers; want gij aanschouwt de moeite en het verdriet, opdat men het in Uw hand geve'. Op U verlaat zich de arme, Gij zijt geweest een Helper van de wees. Lees en herlees de 37^e Psalm.

Let erop, gemeente, er staat niet: Zij zullen in de *hemel* komen! Dan klinkt de goddeloze tong: u de hemel en ik de aarde! Nee, zij zullen het *aardrijk* beërven! Op deze aarde waar het onrecht zegeviert, waar er voor de zachtmoedigheid geen plaats is. De aarde is voor de gasten en de vreemdelingen. Waarvan sommigen hebben gewandeld in schaapsvellen, verlaten en verdrukt, of kwalijk behandeld zijnde, welker de wereld niet waardig was, hebben in woestijnen gedood en op bergen en in spelonken en in de holen der aarde. Zo gemeente, staat de zaak bij God. En is dat ook zo bij ons? Dat zal het geval zijn, wanneer wij hetzelfde geloof beoefenen van Hebrëeën 11. Zo staat de zaak in waarheid, niet zoals deze ons toeschijnt, maar zoals deze in werkelijkheid staat, in Gods werkelijkheid staat.

Zie het aan Abel en Kain. Kain is de man van het bruto geweld, slaat zijn broeder Abel dood en is de bezitter van het aardrijk. Abel loopt hem niet meer in de weg, maar is dat het bezitten van het aardrijk? Abel met zijn zachtmoedigheid, vrucht van een waar geloof, ligt onder de aarde. Kain werd een zwerver. Rusteloos voortgedreven door de toorn Gods en zijn kwade consciëntie. Maar Abel vernacht met de zielen onder het altaar en roept dag en nacht: 'Hoe lang, o heilige en waarachtige Heerser, oordeelt en wreekt Gij ons bloed niet van degenen die op de aarde wonen'. En Abel beërft de nieuwe hemel en de nieuwe aarde. Schijnbaar ontworteld uit deze aarde. Maar ingezet in Christus verwacht hij de nieuwe hemel en aarde. Het gaat om beërven, niet om het nemen door geweld. Uit genade ontvangen door Christus.

'De aarde is *van de Heere* mitsgaders hare volheid'. Ja, gemeente de aarde is van de Heere Christus. Hij heeft haar verworven! Door onze diepe val zijn wij rovers van Gods aarde geworden. Door genade zijn we mede-erfgenamen van Christus. Wat u ook op deze aarde bezit en op welke manier u ook uw eigendomspapieren van deze aarde op orde hebt, wanneer u geen lidmaat van Christus bent, bent u een rover! Maar zo u een lidmaat van Christus bent geworden, dan bezit u het in de gunst van God. 'Dan is het weinige dat de rechtvaardige heeft beter dan de overvloed van de goddelozen'. 'Alles is *uwe*' zegt de apostel! Het zij de wereld, leven, dood, tegenwoordige, toekomstige dingen, niets zal u kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus, onze Heere!

Zie de waarheid gemeente! De leugen is: er is geen toekomst voor zachtmoedigen. Maar de waarheid van deze zaligspreking is overweldigend! Soms is dat al reeds in dit leven. Welk een stille invloed. Welk een ontzag. Heersen over de aarde door een stille invloed! Wat een zegen voor de omgeving!

Uit welk beginsel leven wij? Zoeken wij ons bezit te vermeerderen zonder boven alles ons aandeel in Christus te zoeken? Hebben wij een scherpe tong tegen een scherpe tong? Haat tegen haat of wrok tegen wrok? Dan zullen wij alles verliezen! Er is geen plaats in de hemel, er is geen plaats op de aarde, maar alleen een plaats in de verlatenheid buiten God. Gezegend daarentegen, wanneer wij onder het kruis zachtmoedigheid leren. Ziende op Hem Die de doornenkroon heeft gedragen! Leven wij daaruit?

Amen

G Boer, Lunteren, 26 augustus 1956